

TENIEN EL MONOPOLI
DE LA SOCIETAT DE
MITJAN SEIXANTA

Josep Maria
Pasqual

Periodista i editor

De set en set

Manuel
Castaño

Homenot, homenet

Sembla que —ara que fa cinquanta anys que Francesc Pi de la Serra va publicar *L'home del carrer*— és bon temps per escriure sobre el ciutadà medià, aquell que en deixa tants en un costat com en l'altre en el repartiment de les formes de vida catalanes. De què parlem? Per dir-ho ras i curt: Josep Pla havia començat la sèrie dels *homenots* (en planià: "Per mi un homenet és un tipus singular, insòlit, una persona que s'ha significat, en una qualsevol activitat, d'una manera remarcable") i el Quico dedica una cançó a "aquest homenet que tot ho fa bé". L'homenot i l'homenet, aquesta dualitat tenia el monopoli de la societat de mitjan seixanta. Les dones eren tota una altra cosa. De la seixantena d'homenots planians, cap donota (no en el sentit de dona corpulenta o menyspreable, eh). En el cas de l'home del carrer retratat pel Quico, la dona ("ai no, que no en té) és la Roser: "al replà de sota, troba la Roser", "et poses vermell, home del carrer", "si no hi ha calés, tampoc no hi ha Roser", "això és un pecat, home del carrer".

PER SI ALGÚ NO HO SAP, cal tornar a escriure que Pi de la Serra i Pla van coincidir (desconec si es van conèixer mai personalment) en l'homenatge a una dona, potser beguena, de nom Reparada. Pla la va escriure i Pi de la Serra la va cantar. La Reparada és la dona del carrer, no urbana, sinó de marina. Però la dona del carrer, amagada, ignorada i —com *Jama Delgada* de Cerverí de Girona— malmaridada: "Ai, Reparada, que és trista la vida / quan es comencen de tenir cabells blancs / i es descobreix que aquestes formes fines / seran d'un distret menestral". Paradoxalment, una dona del carrer amb aparença i categoria més pròpies de l'homenot que de l'homenet. Si més no, aparença gastronòmica de primera: "Tu, Reparada, tens unes aparences / plenes de secrets i d'encants / llargues, plenes, vives, / com les corbes d'un corball." Per contrast amb la desnutrició de l'home del carrer: "esmorza poquet, perquè no en té més; / mireu si ho fa bé, l'home del carrer."

ELS PARAL·LELISMES ENTRE Josep Pla i l'home del carrer són tants que Pla podria ben bé ser "L'home del carrer" descrit per Pi de la Serra. És clar que Pla era, alhora un homenet. I Pi de la Serra, també, les

ÀLEX MARTÍN

dues coses: homenet i homenet. Pla no conduïa, és cert. Oriol Pi de Cabanyes va escriure que "[Pla] viatjava amb tren i a peu, navegant o amb autobús". L'home del carrer: "Obre el seu cotxet, / ai no, que no en té." Pla fumava cigarrets, ho explica al metge en els *Darrers escrits*: "—Vostè, senyor Pla, fuma massa! No crec que li vagi gaire bé. / —És possible. És absolutament cert que vostè té tota la raó. Fumo des de l'adolescència. Ha estat una de les coses més permanents de la meua vida." I condiciona el fumar a l'economia domès-

tica: "—Anys enrere, en el curs d'una llarga temporada, vaig fumar cigars de fulla brasilera. Eren els que costaven menys. Els cigars de l'Havana no m'han estat mai assequibles." L'home del carrer fuma (o no) cigarrets: "Treu un cigarret, ai no, que no en té"; i condiciona el fumar a l'economia domèstica: "quan fuma és de gorra, quan fuma és de gorra: / els amics, si el veuen, fan tots el distret... / que poc fumaràs, home del carrer."

CINQUANTA ANYS DESPRÉS, alguna estrofa de *L'home del carrer* s'hauria de reescriure, com aquesta: "A peu va al treball, d'això sí que en té; / molt menys en voldria, molt menys en voldria." O com aquesta: "No té una pesseta, no té una pesseta, / no vol descansar el seu bitllet darrer... / ja veus quin paper, home del carrer." Altres estrofes es mantenen vigents: "El cap li fa mal, ai no, que no en té; / abans en tenia, abans en tenia; / un dia el va perdre i no el trobà més... / no tens res de res, home del carrer."

Els paral·lelismes entre Josep Pla i l'home del carrer són tants que Pla podria ben bé ser "L'home del carrer" que descriu Quico Pi de la Serra

Serem suïssos?

La idea és que la Unió Europea imposi una solució. Abans que el xoc de trens es produeixi, o quan hàgim decidit l'indecidible, de les altures de la cosa comunitària davallarà un dictamen que indefectiblement consistirà a doblegar la posició espanyola i reconèixer quant ben fonamentada està la vindicació catalana, i això serà la fi dels nostres mals. Aquesta és la idea que anima l'anomenat procés, l'esperança subjacent a totes les mobilitzacions. La primera consulta, a Arenys de Munt el 2009, era: "Està d'acord que Catalunya esdevingui un Estat de Dret, independent, democràtic i social, integrat en la Unió Europea?" Es donava per descomptat que de la UE no se'n surt ni per anar a fumar, i pobre del qui ho qüestionés perquè li deien d'ignorant per munt. Tanmateix hom comença a veure que no serà tan senzill, més que re perquè quan se'n parla, en el llenguatge diplomàtic de la UE, se sent molt el "però" però mai el "tant de bo". Encara aquesta setmana, en el *Corriere della sera*, el president Mas, malgrat reconèixer que "no estan a gust amb la idea d'un nou estat", insisteix que els estats europeus "abans o després seran cridats a donar una resposta política". Molts són els cridats i ningú no sembla donar-se per al·ludit. Ha estat un bon intent de traslladar el problema com més amunt millor, però voler no és poder. Una dama diu que li va dir a la reina d'Espanya, a propòsit de l'embaràs de la seva filla a càrrec del príncep d'Astúries, "tenim un problema", i sa majestat li va replicar "el problema el teniu vosaltres". Aquesta anècdota és presumpta, però que ara ens està passant el mateix és ben cert. Alfred Bosch, diputat d'ERC a Madrid, ja accepta la hipòtesi de la sortida, i afirma que "si ens volen empènyer fora de la UE, nosaltres podem triar de ser la Noruega o la Suïssa de la Mediterrània". Doncs podíem haver començat per aquí, aixecant-nos ben d'hora per pensar de debò, i amb aquest entusiasme que la realitat de cada dia desmenteix, en lloc de tant voler ser els europeistes més complidors.

EN
SÍSF

Jordi
Soler

